

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 655/2024-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátska kancelária VERIONS s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-12C/50/2020 (predtým pod sp. zn. 12C/50/2020) takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava III) v konaní vedenom pod sp. zn. B3-12C/50/2020 (predtým sp. zn. 12C/50/2020) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B3-12C/50/2020 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **4 000 eur**, ktoré jej **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 655/2024-20 z 21. novembra 2024 prijal v celom rozsahu na ďalšie konanie v poradí druhú ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú mu 21. augusta 2024, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho

základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Tiež žiada prikázať mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznať jej primerané finančné zadostučinenie 4 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na vydanie platobného rozkazu podaným 11. októbra 2019 na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „upomínací súd“) domáhala od žalovanej Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave zaplata 9 000 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia (zaplatený poplatok na zabezpečenie vysokoškolského vzdelávania v akademickom roku 2017/2018, ktoré sťažovateľke nebolo poskytnuté, pozn.). Upomínací súd vo veci vydal platobný rozkaz sp. zn. 33Up/1446/2019 z 3. marca 2020, proti ktorému žalovaná podala odpor. Vec bola následne postúpená Okresnému súdu Bratislava III (na konanie príslušný do 31. mája 2023, pozn.) a bola vedená pod sp. zn. 12C/50/2020.

2.1. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľka uvádza, že 21. októbra 2020 jej bola doručená duplika žalovanej zo 6. júla 2020, čím sa skončila písomná fáza napadnutého konania. Pojednávanie nariadené na 1. december 2021 na žiadosť sťažovateľky z 22. júna 2021 bolo zrušené z dôvodov prijatých opatrení v súvislosti s pandemickou situáciou COVID-19. Okresný súd 2. februára 2022 požiadal Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) o pripojenie správneho spisu sp. zn. 1S/306/2017. Vec bola prejednaná na jedinom pojednávaní 1. júla 2022, ktoré bolo odročené na 2. november 2022. Uvedený termín pojednávania bol okresným súdom zrušený z procesných dôvodov, ktoré súd žiadnym spôsobom nešpecifikoval. Zároveň však okresný súd doručil sťažovateľke uznesenie č. k. 2C/50/2020-318 z 24. októbra 2022 o prerušení konania (ďalej len „uznesenie o prerušení konania“) do právoplatného skončenia veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 2S/170/2020. Dôvod na prerušenie konania však objektívne neexistoval, keďže okresným súdom definované konanie bolo v danom čase už právoplatne skončené (rozsudok krajského súdu sp. zn. 2S/170/2020 z 25. mája 2022 nadobudol právoplatnosť 6. júla 2022). Uvedenú skutočnosť sťažovateľka uviedla konajúcemu súdu na pojednávaní 1. júla 2022 a zároveň mu doručila aj predmetný rozsudok. Zároveň napadla uznesenie o prerušení konania odvolaním, o ktorom krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 3Co/74/2023 z 29. septembra 2023, ktorým uznesenie súdu prvej inštancie zrušil. Sťažovateľka upriamila pozornosť ústavného súdu na to, že do momentu podania ústavnej sťažnosti mestský súd nevykonal žiadny procesný úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu a vo veci nebol zatiaľ nariadený ďalší termín pojednávania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka, namietajúc absolútnu nečinnosť v jej veci konajúceho súdu zdôrazňuje, že od začatia napadnutého konania v roku 2020 sa úkony súdu obmedzili iba na jednoduché procesné úkony doručovania písomných podaní strán sporu a uskutočnenie jediného pojednávania (1. júla 2022). Okresný súd spôsobil zbytočné prietahy v napadnutom konaní aj nesprávnym

rozhodnutím o jeho prerušení (uznesenie č. k. 2C/50/2020-318 z 24. októbra 2022), čo svedčí o jeho neefektívnom postupe.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení k obsahu ústavnej sťažnosti, o ktoré ho požiadal ústavný súd ešte vo fáze jej predbežného prerokovania [v súlade s § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], poukázal na to, že prvú ústavnú sťažnosť sťažovateľky ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 591/22-17 zo 14. decembra 2022 podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú odmietol. Od tohto obdobia boli v spise vykonané procesné úkony súvisiace s predložením spisu na odvolací súd a následne jeho predloženie odvolaciemu súdu spolu s predkladacou správou 26. júna 2023. Krajský súd uznesením č. k. 3Co/74/2023-363 z 29. septembra 2023, rozhodol tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. d) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) zrušil. Spis bol vrátený späť na prvoinštančnému súdu 20. októbra 2023, kde súd v zmysle § 395 CSP doručoval rozhodnutie o odvolaní stranám sporu, ktoré sa na základe doručenia stalo právoplatným 6. novembra 2023. Úpravou súdnej tajomníčky z 27. marca 2024 mal byť spis predložený zákonnému sudcovi. Z obsahu spisu vyplýva, že súd do novembra 2023 konal plynule a postupoval v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku.

4.1. Ďalej mestský súd uviedol, že spis pridelený pôvodnej zákonnej sudkyňi JUDr. Viere Sládečkovej bol 17. apríla 2023 prerozdelený medzi ostatných sudcov vtedajšieho okresného súdu [v súlade s § 51 ods. 4 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov]. Následne bol 23. augusta 2023 dodatkom č. 3 k rozvrhu práce mestského súdu z 19. júla 2023 z dôvodu ukončenia dlhodobej práceneschopnosti vrátený pôvodnej zákonnej sudkyňi, ktorá sa následne vzdala svojej funkcie s účinnosťou od 1. novembra 2023. Predmetný spis bol znova prerozdelený medzi ostatných sudcov v zmysle dodatku k rozvrhu práce mestského súdu na rok 2024, t. j. 1. marca 2024 bol pridelený súčasnej zákonnej sudkyňi Mgr. Michaele Janečkovej s tým, že ako novovymenovanej sudkyňi jej bolo v júni 2023 zriadené súdne oddelenie 65C a prerozdelených približne 400 spisov, z toho viac ako 200 reštančných (starších ako 1 rok). V súdnom oddelení zákonnej sudkyne (65C) sa v súčasnosti nachádza 43 nerozhodnutých vecí starších ako 5 rokov, z toho je 26 nerozhodnutých starších ako 8 rokov (z toho 3 z registra Cpr – pracovnoprávných vecí) a je kapacitne náročné vybavovať veci kontinuálne, pričom prednostne je potrebné vybavovať veci, kde už boli konštatované prietahy ústavným súdom, resp. ktorých predmetom bola náhrada škody na zdraví. Je nesporné, že v predmetnom spore nebolo dosiaľ rozhodnuté v merite veci, avšak na druhej strane treba podľa mestského súdu zdôrazniť, že objektívnymi okolnosťami, ktoré spôsobili, že spor prebieha zdĺhavým spôsobom, je vysoký počet pridelených reštančných vecí v danom oddelení, nedostatok administratívneho aparátu v súdnom oddelení, ako i implementácia súdnej mapy, a teda neboli spôsobené subjektívnym zavinením zákonného sudcu.

4.2. Po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde) mestský súd v písomnom podaní z 5. decembra 2024 zotrval na svojom pôvodnom vyjadrení.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

8. Z hľadiska povahy veci ústavný súd rezultuje, že napadnuté konanie nie je právne zložitú. Predmet napadnutého konania možno zaradiť medzi bežnú a pomerne častú agendu všeobecných súdov, k problematike vydania bezdôvodného obohatenia je k dispozícii pomerne početná a ustálená judikatúra. Právna ani skutková zložitost' veci nie je indikovaná ani mestským súdom. V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne také skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na celkovú dĺžku napadnutého konania, naopak, táto v súdnom spore vystupovala aktívne, žiadala o nariadenie termínu pojednávania a relevantným spôsobom reagovala na zvolený procesný postup okresného súdu.

9. Bez potreby podrobných analýz je pre ústavný súd podstatné, že mestský súd ku dňu podania ústavnej sťažnosti nedospel k právoplatnému skončeniu veci sťažovateľky. Aktivita súdu sa po rozhodnutí a postúpení veci upomínacím súdom (marec 2020) obmedzila na zaslanie vzájomných podaní stranám sporu a vec prejednal na pojednávaní až 1. júla 2022 (viac ako 2 roky). Ako neefektívny postup okresného súdu ústavný súd vyhodnotil procesný postup okresného súdu, ktorý uznesením č. k. 2C/50/2020-318 z 24. októbra 2022 rozhodol o prerušení napadnutého konania podľa § 164 CSP do právoplatného skončenia súdneho konania vedeného pred Krajským súdom pod sp. zn. 2S/170/2020, ktoré ale už bolo v čase rozhodovania okresného súdu právoplatne skončené. Uznesenie o prerušení konania bolo na základe odvolania sťažovateľky krajským súdom zrušené uznesením č. k. 3Co/74/2023-363 z 29. septembra 2023, právoplatným 6. novembra 2023. Časové obdobie rozhodovania krajského súdu o podanom opravnom prostriedku sťažovateľky a následné procesné úkony doručovania rozhodnutia súdu druhej inštancie podľa § 395 CSP v trvaní 5 mesiacov je nutné pričítať výlučne ťarchu mestského (predtým okresného) súdu.

Tiež nie je možné akceptovať pokračujúcu absolútnu pasivitu mestského súdu, ktorý od novembra 2023 do momentu rozhodovania ústavného súdu o predloženej ústavnej sťažnosti nenariadil na prejednanie veci termín pojednávania, čím nie je ani dodatočne daná primeraná časová perspektíva dosiahnutia právoplatného skončenia veci.

10. Nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07). Okresný súd a následne mestský súd v rozsahu svojej právomoci tak nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu, aby smeroval k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádzala v predmetnej veci počas konania na prvej inštancii, ale aj v čase, keď okresný súd, resp. mestský súd pripravoval vec na predloženie inštančne nadriadeným súdom a po vrátení spisu z nich (IV. ÚS 370/2023).

11. K obrane mestského súdu vo vzťahu k prerozdeleniu súdneho spisu sťažovateľky (k tomu bližšie bod 4.1. odôvodnenia tohto nálezu), zaťažnosti súdneho oddelenia a vysokým počtom prerozdelených reštančných vecí túto nie je možné akceptovať. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Rovnako tak ústavný súd už uviedol, že hoci nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov (strán) súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017, I. ÚS 697/2022).

12. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prieťahy spočívajúce v nečinnosti mestského súdu (predtým okresného súdu) a v jeho neefektívnom postupe, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

13. Keďže napadnuté konanie nie je právoplatne skončené a dokonca v ňom nie je ani rozhodnuté, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal mestskému súdu konať v ňom bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu). Na tomto mieste dáva do pozornosti, že mestský súd je povinný postupovať striktnie v súlade s princípmi procesnej ekonómie (čl. 17 CSP) vrátane dôsledného využitia prostriedkov procesného útoku, procesnej obrany podľa § 149 a ž § 151 CSP a sudcovskej koncentrácie podľa § 153 CSP.

14. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti domáha, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 4 000 eur. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval

za potrebné priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie, pri ktorého určení vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

15. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia priznaného sťažovateľke ústavný súd prihliadal primárne na celkovú dĺžku napadnutého konania vedeného pred mestským súdom (predtým okresným súdom) v trvaní piatich rokov od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu, predmet a hodnotu súdneho sporu a jeho význam pre sťažovateľku, závažné procesné pochybenia prvoinštančného súdu (bod 9) odôvodnenia tohto nálezu), ako aj to, že na prejednanie veci sťažovateľky stále nie je nariadené pojednávanie a že súd prvej inštancie vo veci riadne nekoná napriek vedomostiam o ústavných sťažnostiach v roku 2022 (bod 4 odôvodnenia tohto nálezu), ako aj v súčasnosti. Vzhľadom na uvedené rozhodol podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľke v ňou požadovanej sume (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

16. Ústavný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia 856,75 eur (bod 4 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 343,25 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 13,73 eur, t. j. spolu 713,96 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Priznanú odmenu zvýšil o 20 % DPH, ktorej je právna zástupkyňa sťažovateľky platiteľom (§ 18 ods. 3 vyhlášky), priznaná náhrada tak predstavuje sumu celkom 856,75 eur.

17. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu